

SZÖVEG –
KÖLNEI LÍVIA

SOROZAT –
LÉTKÉRDÉS

KI LEGYEK: BALEK, HŐS VAGY MÁRTÍR?

Miért vagy kiért érdemes feláldoznom az életemet? Mikor kötelesség az önfeláldozás?

♦ 1979-ben gyerek voltam még, és meglepetéssel láttam a karácsonyi ünnepek után, hogy szüleim aggodalmas arccal hallgatják az akkor tiltott Szabad Európa Rádió híreit. A szovjet csapatok megszállták Afganisztánt, és ezzel fagypontra aludt a kapitalista és a szocialista világ közötti hidegháború. Szüleim, akik hordozták a háború élményét, a harmadik világháború kitöréséről vizionáltak. Elkéseredésüket látva ezt a kérdést szegeztem nekik: *„Ha tudtátok, hogy tényleg ennyire rossz a helyzet, miért vállaltatok gyereket?”* Ma is látom Anyukám megszeppent, majd kissé büntudatos arcát, ahogy megmagyarázza: *„A történelem mindig zűrös volt, egymást érték a veszélyes, nehéz korszakok. Ha nagyszüleink, dédszüleink folyton félték volna, ma nem lennénk, és már kihalt volna az emberiség.”*

A 21. században se hagytuk magunk mögött a háborúkat, az életet veszélyeztető konfliktusokat. Migránsválság, terrorista cselekmények Európában és más földrészekeken... Jacques Hamel atya meggyilkolása azt sugallja, hogy a mi világunk nem sokkal biztonságosabb, mint mondjuk az aradi vértanúk kora. Hogy éppen reguláris hadsereg fenyeget-e, vagy kiszolgáltatott helyzetű tömegek soraiban elvegyülő terroristák – ki-ki lelki alkata szerint eldöntheti, melyiket tartja nyomasztóbbnak.

Ennek ellenére ma is a Földnek azokban a régiókban lehet a legjobban élni, amelyeknek a társadalma a görög, zsidó és legfőképp keresztény alapon létrejött kultúrára épül. Itt van gazdasági jólét és a legtöbb lehetőség az egymást segítő közösségi élet és az egyéni szabadság kibontakoztatására. Sok áldozatra hajlandó vagyok, hogy ezt az életteret megőrizzem, és a gyerekeimnek továbbhassam. De mennyire? Hol vannak a határok? Feladnám-e ingatag anyagi biztonságomat felebarátom jólétéért? És valamilyen magas szoros ügyért? Családom érdekeit háttérbe tudnám-e szorítani más emberek megmentéséért? Mit tudnék feláldozni azért, hogy fennmaradjon magyar nyelvet beszélő nemzetem vagy a kereszténység vonásait még arcán viselő Európa?

Sokan sokféle áldozatot kérnek tőlünk. Nincs rosszabb, mint baleknek lenni, hiábavaló áldozatot hozni: hamis eszmékért, fölösleges célokért, érdemtelen emberekért. Az áldozathozatal nem lehet elvárni. Aki követeli, az gyanús. Ismerős kérdés: ki az én felebarátom? S vajon minden felebarátom iránt egyforma felelősséggel kell-e viseltetnem? Az Újszövetség a felebarátok több – koncentrikus – körét rajzolja elénk, így kibontakozik a szeretet prioritási sora: Isten – család – hittestvérek – közelünkben élők – mindenki más.

Kép - Profimedia - Red Dot

Budapesti utcakép a Vörös Hadsereg bevonulása után, 1956. november

(A témában ajánlom Jorsits Attila kiváló *TeológiaBlog*jának hasonló témájú cikkeit.) Ennek nem mond ellent, hogy Jézus valamennyi emberért feláldozta önmagát – hiszen isteni látószögéből valóban mindannyian Isten gyermekei (és egymásnak testvérei) vagyunk. Ugyanakkor voltak és vannak kimagasló példaképek, szentek, akik az emberi közösség lelegezetesebb tagjainak szolgálatáért lemondtak a közvetlenül rájuk bízott gondozásáról. (Albert Schweitzer, Gandhi vagy a csodálatos Brand nagyí véré szerinti gyermekei tudtak volna mesélni szüleik hiányáról. Mi, kívülállók persze megbocsájtunk ezt nekik, mert cserébe ezerszeresen segítettek más, sokkal hátrányosabb helyzetű embereknek.) Ez is jól mutatja, hogy az áldozatvállalásban az egyéni lelkiismereti döntés megkerülhetetlen.

Jézus tanítása nem akar mártírokká tenni minket. Épp ellenkezőleg: követőit azzal biztatta, hogy ha megtartják tanításait, bőségben élhetnek, mert ez a békés egymás mellett élés és gyarapodás záloga. A történelem során az európai emberek csak sántítva és felszínesen követték az újszövetségi életmodellt, de már ez is elég volt ahhoz, hogy a Föld legélhetőbb civilizációját hozzák létre, amely folyamatosan képes tanulni, fejlődni és önmagát korrigálni. A jézusi értékrendet sokan nem tartják fontosnak, elutasítják, sőt, ellenségesen viszonyulnak hozzá – ebből adódik a szűkölködés, nyomor, üldözöttség. Éppen ezért a vértanúság (a meggyőződésünkért vállalt és elszenvedett erőszak

halál) lehetősége a kezdetektől kíséri a kereszténység képviselőit, ma is valóság. A hitükért világszerte üldözöttek legnagyobb tömege keresztény. Jézus azonban nem erre hív, hanem kiteljesedett életre. Senki nem születik nagy áldozatok meghozatalára, és épeszű ember nem is vágyik erre, csak rákényszerül.

A nagy hősök, mártírok árnyékában úgy vélem, az én dolgom az, hogy állapotbeli kötelességeimet a lehető legmagasabb fokon teljesítsem: férjemnek a lehető legjobb felesége legyek, gyermekeim lehető legjobb anyja, szüleimnek támogató gyermeke, barátaimnak nyitott szívű támasza, kollégáimnak megbízható munkatársa, ismerőseimnek figyelmes ismerőse, hitemnek hiteles közvetítője, a rám bízott élő és anyagi javaknak felelős gyarapítója. Ez persze az irányvonal – a megvalósítás dőcög. De ettől még nem adom fel.

Hogy kivé kell lennem, ma még nem tudom. Balga semmiképp se szeretnék lenni. Hős és mártír se. Kiért tudnám feláldozni az életemet? A gyermekeimért például igen, ha az életet árán ők tovább élhetnének. Nem akarok azonban olyan kijelentéseket tenni, amelyek csak egy konkrét, kiélezett helyzetben bizonyosodhatnak be. Addig viszont maradnak a hétköznapi „kis” áldozatok azokért, akikért úgy gondolom, hogy felelősséggel tartozom, rajtuk kívül pedig akiknek szüksége van rám, ha erőmből még telik. Én így igyekszem őrizni a hitemet, a családomat, a kultúrámat, a hazámat. Örülnék, ha ennyi elegendő lenne. ♦

